

JELENKOR.

POLITIKAI TEKINTETBEN

A'

KÉT HAZA 'S KÜLFÖLD

HÍRLEVELEIBŐL

SZERKESZTI 'S

ÉRTESITŐ TOLDALÉKKAL

KIADJA

HELMECZY MIHÁLY.

Hazádnak és az Emberiségnek élj!
Tiszteld a' Szépet, Jót, Igazat, Valót,
'S nekik hiv elvű tollad, ajkad
'S tetteidet ne himezze álszín.

1595

Kilenczedik évi folyamata.

Pesten,

Petrócai Trattner J. M. és Károlyi István Könyvnyomtató-Intézetében,
uri utca 612. szám alatt.

1840.

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; Liszt hangversenye magyar színpadunkon; debreczeni, sáros vármegyei hírek; besztercebányai, korponai 's erdélyi hírek; különféle; tózsér 's iparügy; 's a t.) Amerika (Rosas kegyetlenkedése; 's a t.) Portugália, Spanyolország (Cabrera hadi munkássága; 's a t.) Anglia (a monmouthi esküszék megnyitva; új torzkép a ministerség ellen; udvari hírek; 's a t.) Franciaország (politikai jóslatok a jövő évre; 's a t.) Törökország. Dánia (sajtószabadság ügye; 's a t.) Németország.

Magyarország és Erdély.

Ócs. 's ap. kir. fősége Sombory Sándor János fhg vasaszer. őrnagyot; Meraviglia Ferencz gr., Hardegg Ignác, gr. lovasezer. kapitányt; Neipperg Ferdinand gr. császár huszárezr. kapitányt; Schönborn Ervin gr. és Hacke Ferdinand b. János fhg vasas ezer. kapitányokat es. kamarásokká nevezni méltóztatott. —

Az erd. kir. főkörmányszék az erdélyi tartományi főszámvevő hivatal mellé Joo Dienest lajstromnokká (registratorrá), Pheps Károlyt számvevő tisztte; Vber Sándort ingrossistává, Gyergyai Lászlót pedig ugyanazon hivatalhoz járulnokká nevezte.

(LISZT hangversenye.) Nagyhirű hazánkfia, Liszt Ferencz, segíteni kívánván a pesti magyar színház sajnos helyzetén, f. hó 4kén a magyar színpadon hangversenyt adand ez intézet fölségelésire. A színház pompásan ki lesz ez alkalomkor világítva, 's belépti dj bérszűnet mellett következő: földszinti es első emeleti páholy 10f. 2ik emeleti páholy 8f., földszinti zártzék 1f. 30kr., 2ik emeleti zártzék 1f. 20kr., földszinti bemenet 1f., 2ik emeleti bemenet 40kr., karzat 20kr., ezüst pénzben.

Liszt Ferencz művész hazánkfija esütörtökön, jan. 2kán déli 12 órakor Pesten a városi nagy redutteremben adja 3dik hangversenyét, mellynek jövedelmével a pestbuda hangszegyesület alapítványának kedveskedik. Kívánhatni, hogy a két főváros lakosi közül minél számosabban látogassák e napi nagyszerű előadását meg, 's jeles művész hazánkfiának, ki a nevezett hazai intézetnek legelső nyujt illy szép áldozatot, ezen örök halát érdemlő vállalatát minél többen segítik elő. Ez alkalommal Weber K. M. nagyszerű (F-moll) concertjét egész hangszkar kísérete mellett 's az utóbbi versenyében előadott hexameron-változatokat játszatja; a hangszegyesület tagjai pedig azok közben „tenger csendje“ (Beethoven) és „vihar“ (Haydn) című két nagyszerű kardalt fogják énekelni. Belépti jegyeket Wagner Józ. szép-művésznél (Szervita-tér, gr. Teleki-ház) válthatni.

Követésre méltó hazafiúi készség. Egy, hazáját forrón szerető, 's ezt tettekkel, több közintézetre tett áldozati 's alapítványival bizonyítani, nem szóval hirdetni szokott. lelkes hazafi. a magyar hon nagy fiának, dicső király, örök disze, Hunyady Mátyásnak köz költségen állítandó emlékére, olly nyilatkozással tett le 50 ezüst forintot, mint az emléket indítványozta hazafi egyesület által meghatározott maximumot, Péczely J-nél, hogy ha—mit a hazafiak részvéte mellett alig tehetünk fel—többre lenne szükség, többel is kész leend e nemzeti szép vállalatnak, a nemzet becsületéhez illelőleg, létesítését elő-
E derék hazafi, ki hazája 's Mátyásunk dicsősége mellett így buzog, nagy királyunk nagybátyja 's trónra segítője nevével viselő, bihar-várközbirtokos, Debreczenben lakó horogszegi Szilágyi Mihály ur.

Sáros megye mult évi nov. 25. 's köv. napjain tartatott közgyűlésében többek közt felolvasatott Ocskay Antal kassai megyés püspöknek e megye Rrdeihöz intézett nyájas es jótékony tartalmú levele is, mellyben Sáros egyetül mint szülőföldjéül es törvényhatóságát püspökmegeje javát tárgyzázó intézkedésre, egyházi es polgári ügyeire segélyt, együtthatást es pártolást kíván 's egyuttal e ns megye által kitüzendő jótékony célra (mint minap Abaujban szinte püspökségi pályája kezdetén) alapítványul ezer váltó forintot ajánl az ezen tőkétől járandó kamat fizetését addig is kötelezven, míg e megpénzt annak idejében leszámítandja. Többszörös „Eljenre“ fakadtak azon nemes keblek, kik illy ajánlatnál nem csupán a mennyiséget, hanem azon szíves indulatot is veszik tekintetbe, mellyel az nyujtatik. Ez okból ohajtás 's közhatalmú lón mind azt, mit ez úttal e megye Rrdei érzének, egy 48 tagú fényes választmány által is kinyilatkoztatni; melly végből a sáros-megyei küldöttség Péchy Benjamin első alispán vezérlete alatt dec. 18kán Kassán megjelenven, püspök földjét Hedry Erneszt első aljegyző lelkes velős szonoklata mellett üdvözlé. A viszonynyájas hálálkodásokat egy esin-, gazdagság- es szíveségben versenygő asztal rekeszté, melly mellől a szonok aljegyző ajkai többrendű 's jeles tartalmu áldomást hangoztattak. —

Beszterce-Bánya: Az alsó magyarországi bányavárosok, majd minden évből örömmel részesülnek nevezetes külföldiek látogatásaikban, 's csak kevés európai tartomány van, mellynek képviselői, kik közt gyakran híres nevek is találtnak, ezekben nem láttattak 's tiszteltettek. Hazánk egyik híres mineralógja 's pénzügytője, több tudós társaság tagja, 's némelly külföldi érdemkeresetek tulajdonosa Zipser Andor 31 év előtt B. Bányán megkezdett látogatókönyve (Fremdenbuch) nyilvánítja, miszerint orosz - szibériai, urali, lengyel, porosz, svéd, norvég, angol, hannoverai, francia, portugál, olasz, nápolyi, német, sőt amerikai utazók is meglátogatták B. Bányát. Csupán Törökországból nem vetődött e regényes tájakra senki, míg mult 1839ki nov. eleje e részben is kipótlá a hiányt. T. i. egy azon 12 török növendék közül, kiket 2dik Mahmud szultán Párisba olly végből küldte, hogy külön tudományos osztályokra képeztesse ki, látogatta meg B. Bányát. Edhem efendi török bányász mérnök (Bergingenieur) ez, ki Boue' párisi geológiai társaság elnökétől, (isméretes szót „Essai sur l'Ecosse“ németországi „Mémoire géologique sur l'Allemagne“ 's a legközelebb időben Szerba's Balkán táján tett geológiai jeles vizsgálati miatt főleg ajánlatik. Ezen sok tekintetben nevelt es pallérozott férfi, ki magát a nagy terjedekű bányászati osztálynak szentelte, 8 egész évet tölte Párisban, a bányászati-iskola (école des mines) több híres oktatói hallgatója lévén. Freibergtet is Szászországban meglátogatta, Németország nevezetese helyeit, Belgiumot, alsó es felső Sziléziát, Ausztriát nagy figyelemmel szemlélte, 's magának sok tapasztalást es nagy gyakorlottságot szerze. Nagy figyelemmel vizsgálta szinte a világszerre híres alsó-magyarországi bánya-kerületet, névszerint Selmecezen, Körmöczön, Besztercezen, Urak völgyén (Herrgrund) o hegyeken (Altgebirg) nagy megalégülésére, huzamos időt töltvén. Mult november utóján Bécsnek es Triesztnak vevén utját, Görögországba utazott, szinte vizsgáló szándékkal, innen hazájába visszatérendő. Hogy a napkeletnek illy nevelt fia, minden pallérozott körben örömmel láttatott, 's vele mindenki szívesen társalgott, kiki könnyen átlátja. Főleg megalémbóztatott pedig nagy tud. udv. tan. idős Badvánszky Antal ur radványi régi városban; kinek régiségek 's egyéb gyűjteményiben olly ritkaságokra talált, mik eddig ismeretlenek valának. Többi közt igen meglepte őt egy karniolkóbe vésett pecsétnyomó, Mahmud felirással, szinte egy másik Musztafa felirással. Ezeket kívül talált itt ritka

persa, török, bagdádi es kairói arany es ezüst pénzeket. A' derék török majd elválhatlan volt e pallérozott háztól. Valóban szép előhaladás, kivált ha meggondoljuk, mik voltak kontyos szomszédink ezelőtt 20 évvel, 's mennyire kezdnek már most előmenni a esinosodásban. Ohajtandó, hogy szép hazánkbul is a magyar egyeteműl, tudom. akademiától, nevezeti muzeumtól, gazdasági egyesülettől, s. t. i. ollykor köz költségen nagyobb tapasztalás végett, hazánkfiat is külföldi országokra küldetnének! —

A pestmegyei takarékpénztár egyesülete dec. 29kén tartotta 2dik közgyűlését, mellyben segédigazgatónak Fáy András ur, a mult alkalommal választott 18 választmányi taghoz pedig az alapító részvényesek közül még 18 választatott, kiknek névsorát jövő számunkban közlendjük. Ugyanez napon ment végbe az intézet tisztviselőinek titkos szavazattal választása illy következménnyel: pénztárnokká lett Mátray József h. ü. ellenőrré Szalay József ur tts Pest gyge jegyzőkönyviktatója; de az e' hivatalról tüstint lemondván ellenőr lett a' legközelebbi többséget nyert Sánta Péter ur. Irnokul választatott Subajda Ferencz kir. táblai h. jegyző ur. Intézeti titkokká es ügyvédé köz felkiáltással megválasztatott Szalay József ur. Az alapszabályok vizsgálására tartandó közgyűlési határnapul 1840dik évi január 9dik napja tűzetett ki.

Tózsér- 's Iparügy. A' dec. két első napjain tartatott betleni sokadalomban, kevés idő alatt több mint 600 darab szarvasmarha es ló kelt el. — Korpona dec. 23kán: Nálunk az idő fagyos es kemény hideg, ámbár a' föld a' 1 1/2 lábnyi hó alatt nincsen megfagyva, mi köz vélemény szerint az igen sürtü es jó vetésekre nem igen jó. Buza pozs. m. 6 ft.; rozsé: 5 1/2 fr. v; az ideibor akója 9 ft v. Ma lágyulni látszik az idő, de mind e' mellett jó szánutunk vagyon. —

KÜLÖNFÉLE. Szatmár megye dec. közgyűl. a' követeknek utasításul adott, hogy Verbőczy L. K. 40. ezime azon magyarázatán nem nyugodtak meg a' RR., miszerint csak az egy köllös belső illetőséget 's egy egész külső tartozékat bíró nemes becsülheti ki bár hány fiai osztályakor az urbéri jobbágyot vagy zselért tulajdon urbéri telkéből, 's ekkor is csak egyet; nem többet; azon tárgyra nézve oda hajlott a' többség, hogy a' nemes jobbágy telkeit a' közteher-viselés föltétele mellett szükség esetén maga számára visszavehesse. — Itt semmi más különös nem történt, mint a' classicus híru feleskei határon egy Róka Gyuri nevű kondást 's gyilkost rögtön büntetéssel felakasztának. Ezen gyilkos, gr. Károlyi nyugalmazott ispánját, Szatmárról bucsujárattól hazatérteben azon bosszúból, hogy hajdan egy elvesztett malaczért 5 ftot fizetéséből elhuzott, egy fogadóban legborzasztóbban meggyilkolta — baltájával minden esontjait összetörvén. Elszökött ugyan ekkor, de a' büntetés igazságosan utól érte a' gyilkost, ki, mint beszéltek, legnagyobb lélekjelenléttel ment a' vesztőhelyre. Különös e' történetben az is, hogy felesége a' gyilkosnak segítette férjét az akasztófára-mászásban, 's így nevének tökéletesen megfelelt. — Köszvényes. (Marosszéken) dec. 16. Határunkon Erős patak a' nevű helységről azon hír terjedvén, hogy itt, mint egy egy verőmalacz, olly nagyságu aranyak hevernek a' fővény között, darab idő óta többen, még ollyak is, kikről illyesmit föltenni sem szeretnének, bánya nyitással foglalkodnak. Különösen két ember Sipos Minya es Szabó Ferkó, épen e' czéltől falunkba települvén, minden vagyonyokat, még feleségeik öltözeteit is pénzre tették, 's üres reményöknek feláldozták. Végre, füstbe ment munkájok után, templomukat verték fel, 's onnan minden drágaságot kirabolván, mint utonállók a' Rikára vonultak. Ott több utast fosztogattak, 's egy fogadót agyon is vertek. A' mult héten Szabó Ferkót elfogák es M. Várárhelyre 's szék börtönébe vették. Társa még most is szabadon esatanzol istentelen pályáján. — M. Várárhelyen dec. 12. az idő száraz es hideg. A' Maros egészen befagyott. Az idő derültével a' minap ijeszítőleg elharapozott skárlát megszünt. — Széna István on dec. 7én (Marosszéken) Egy szabad szekely éjszaka agyon veretvén, reggel keresni indult őt felesége 's az út közepén megfagyva találta. Ezen természet elleni halál, az egész falu lakosi előtt nagyon természetesnek látszott, következőleg a' meggyilkoltat senki sem sajnálta. Ő t. i. ezelőtt m. e. két évvel egy oláh emberre haragot vevén, a' mezőn puskával megtámadta, 's letérdepeltvén azt imádság-elmondásra kényszeríté, hogy istenével kibékülve haljon meg, 's ha történetből segély nem érkezik, meg is lötte volna. Csakugyan az oláh annyira megijedt, hogy harmadnapra meghalt. Lebokott hősünk az egész vidékben leghíresb verekedő kalandor volt 's minden tekintetben félelmes ember. Mult nyáron őt gazdát égetett porrá 's istentelen tette csak most világott ki. Mint beszéltek, azzal fenyegetődzött kevés nappal ezelőtt, míg az elibe táruult börtön lánczain elkezdé a' bűnhődését, hogy néhány nap házaira majd felülteti a' veres kaskat. Hihető: ennek megelőzése végett kényszerítették a' halállal kezet fogni. Neve az elhunasztottnak Nemes Mózes. Ki lökte át az élet küszöbét nem bizonyos. E. H. —

Amerika.

„Duchesse d'Orleans“ rakhajó dec. 14kén Havreba érkezvén Uj-Yorkbul nov. 25keig terjedő ujságokat hozott, mellyek az egyesült státusokra nézve politikai tekintetben igen meddők; Canadából pedig épen semmi újat nem közölnek. Van-Buren ujolag-megválasztatását kétségen kivülinek mondják. A' congressus' összejövedete decemb. 2kára, 's az elnök követsége decemb. 4. vagy 5kére váráték.

Rio Janeroi oct. 12ik terjedő hírek szerint a' ministerség általa' kormány számára kért 6500 contót a' kamarák megajánlták, 's a' papírpénz kibocsáttatását azontul erősen várták. Pernambucoiban nov. 5eig szóló lapok szerint jelenleg a' esend egészen helyre van állítva.

Buenos-Ayresből, sept. 24ról írják, miként a' 4 millió dollárnyi papírpénz kibocsáttatása a' pénzügyet még rosszabb karba helyezé, 's Londonban névszerint tetemesül csökkent a' papír-dollár értéke. Lavalle 900 emberről vete horgonyt Entreriosban. Montevideoból sept. 29ig terjednek a' tudósítások. Az ellenséges sereg alig fektűt 40 mér-földnyire a' fővárostól, melly azonban a' megtámadtatás ellen megerősítettett. A' megérkezett 500 francia tengerészrel együtt a' várost olly karban találhatni, melly azt biztosítja a' hazadók megtámadási ellen.

(Leánykelet.) A' texasi congressus olly törvényjavaslatot fogada el, miszerint minden némbér, ki folyó évből ez új respublica polgárával kel össze, a' státustól jegyajándékol 2982 hold jó szántóföldet kap. Ez valóban könnyű 's igen jutalmazó mód földesasszonnyá lenni, melly ha Európában divattá válnék, agglegényt vagy aggleányt hihe-tőleg lámpással kellene keresni.

(Rosas' kegyetlenkedései.) Rio-janeiroból oct. 12-én érkezett magányoslevél következő adatokat közöl Rosas, argentin köztársaság elnökének, kegyetlen bánásmódjáról: „Rosas a jezsuitákat kiűzte. Vajha e' eslekvényeivel megelégtelt volna! A' tábornok egy diadal-kocsiba ült 's a város hölgyei által huzatta magát. E' hölgyek közt Alvear tábornok hitvese is foglalkodott. A' hölgyek után a' hatósági tiszték fogták-be magokat, mint igazságtörők; ezeket követék a' tábornokok. Rosas, egyik unokáját herezegnek kiáltá-ki. Egykor az angol consult Mandeville urat hívatá magához. Rosas egy teremben fogadá-el őt, hol leánya éppen tengerit azaz kukoriczát őrlött, atyjának ebédet készítendő; midőn a' követ az ifjú leányzót felváltani ajánlkozott, ez tüstint átengedte helyét 's Mandeville ur az őrlést folytatta. Mind ez pedig csak azért történt, hogy a' követtel Rosas gunyjátékot üzhessen; még azon estve Rosas több barátit hívá asztalához, hogy őket egy, az angol nemzet képviselőjétől készített guizadoval vendégelje-meg. A' hölgyeknek, kik diadalkocsiját húzták, hála-köszönetül egy dobozkat küldött illy felirattal: „A' marha' számára (les bêtes), mely kocsim elibe fogta magát.“ Színtollly vérszomjasan tiltá - meg egy nyilatkozványában valamennyi tisztviselőinek, a' bajusz-viselést. Több mint száz, többnyire gazdag, személyt fejeztetett-le 's lövett agyon Buenos-Ayres környékén, hogy javaikat hatalmába keríthesse. Most (mint a' rio-janeiroi levél mondja) azon hír terjedez, hogy holnap minden, a' révpárt mellett horgonyzó angol hajó Buenos-Ayresbe vitorláz.

Portugalia.

(Uj ministerség.) A' lissaboni Diario do Governo nov. 27-kerül következő uj ministerséget közöl: Hadminister és miniszerelnök: Bonfim gr.; belügyminiszer: Rodrigo da Fonseca Magalhaens; jogminiszer: Antonio Bernardo de Costa Cabral; tengerész: Villa Real gróf; pénzügyi: Florido Rodriguez Pereira Ferraz; külügyi: Visconde de Carreira. Ezenkül megjegyzi a' Diario: „Mivel a' britt fölség kormánya Franciaország közbenjárulását az Anglia és Portugalia közti kérdés iránt nem fogadá el, azon tárgy most éppen azon ponton áll, mint midőn a' rabszolgakereskedésről szóló törvényjavaslatot az angol parlament elfogadá.“ — Továbbá: „Örömmel jelenthetjük, miszerint a' pápai udvar, bár még nincsenek meghatározva az alkudozás alapjai Portugaliával, őszinte kibékülésre tökéletesen hajlónak látszik.“ Még azon reményt is fejezi ki az említett lap, miszerint a' lissaboni 's haagai udvar között a' diplomatikai viszonyok nem sokára ismét életbe lépnek, tekintetbe vevén a' hollandi király ismét bölcsességét és igazságszeretetét. —

Spanyolország.

(Cabrera hadi munkássága.) Madrid, dec. 12-ikén: „Cataloniában még folyvást régi állapotban a' háboru. O'Donnell szorgalmasan erősíti az egész vonalt Murviedro és Teruel közt, 's azonkül a' villeli várat, mellyből Arevalo zászlóalját elűzé. Espartero is mindent elkövet állomása megerősítésére; de Langostera mind e' mellett mégis folyvást korlátlanul uralkodik az alkotmányos hadsereg mögötti téreken 's legközelebb az esztermeli őrséget fogságba vité, 's ezuttal emberileg bánt a' foglyokkal és megtartatá adott szavát, mi különben csak igen ritkán szokott megtörténni carlosi vezérek részéről. Huesa, Olliete 's több más helységről elűzé Cabrera parancsára azon családokat, melylyek egyes tagjai az alkotmányos csapatokban szolgálnak, 's mindezt Espartero 50 ezer harczi elött merészle véghez vinni. A' családok kiűzetését a' tortosai tigrishez illő kegyetlenséggel gyakorolja Cabrera, és többnyire éjjel félmeztelen üzi el a' lakosokat, kik közül egyuttal néhányat minden kor-vagy nemi különbség nélkül csupa mulatságból agyon szokott lövetni. Mancha tartományban, hol már tökéletes béke kezdé uralkodni, Palillos Valenciából visszatérte óta ismét guerilla csapatok mutatkoznak. Mióta Alaix a' ministerségből kilépett, igen nagy szükségét szenved a' hadsereg; Espartero táborában is mindent nélkülözni kénytelen a' katonaság, annál inkább tehát az egyes tartományi hadcsapatok. Ez okból mindenütt eladják barmaikat a' földművelők, ha szállítási munkában nem akarják azokat halomra hullatni, 's így aztán végkép megsemmisül a' földművelés; több faluban emberek helyett éhes farkas csordák tanyáznak. A' carlosi seregnél naponként szaporodika' szökevények száma. Egyszerre száz katona is jelenti magát Espartero főhadiszállásán. La Oigna fiatal ezredest Cabrerának Espartero ellen küldött egyik bérgyilkosa megölé. A' bergai junta és Segarra tábornok közt komoly villongás támadott. Morellában nagy hadi törvényszéket tartand Cabrera, melly 10 osztályvezér, 22 ezredes és számos más hadtiszt fölött hozand ítéletet, kik Esparterohoz szítás gyanujába estek. A' bitófákat már előleg fölállítatá Cabrera. —

Anglia.

(A' királynének két új tisztelője akad.) Ha Viktória királyné minél előbb férjhez nem megyen, úgy Penelope kéreőinek számát is túlhaladják imádóji; a' Globe ugyanis „A' királyné új csodálója“ czim alatt ezt írja: „Dec. 15-ikén James Startin, mintegy 60 éves gentleman, a' kensingtoni hatóság elibe hozaték. Ball, a' Roebuck-sörház tulajdonosa, azon panaszt tevé a' vádolt ellen, hogy huzamosb idő óta naponként 30-szor is megjelenik sörházában, 's rendszeren ujságok után kérdezősködik. A' vendégek nehezteltek e' gyakori háborgatásért 's elmaradással fenyegetöztek, Ball tehát keményen szóla egykor e' miatt a' vádlothoz; de ez azonnal tűzfogó után nyult, és a' fogadós futásban volt kénytelen menedéket keresni, 's ez okból a' rendőrséghez folyamodék. A' vallatásból 's a' vádolt hugának fölvilágításából bebizonyult, miszerint Startin a' királyné vőlegényének képzeli magát, 's többször majd erőszakosan törekvék Windsorpalotába nyomulni, melly alkalmatlankodási miatt egyszer már fogva is volt. A' hatóság 80 font sterlingnyi kezesség mellett szabadon bocsátá a'

tisztas gentleman, ki most rokoni szoros fölügyelése alatt gondolkozik koronás menyasszonyáról.“ Dec. 9-dikén ismét más furcsa vendég jelent meg Windsorpalotában, melly eseményről ezeket közli a' M. Herald: „Ma délután 4 órakor sebes vágatva hajta Windsorpalotába egy négylovas hintó, mellyből köpönyeges, prémes süvegű és bőrkesztyűs gentleman szállott ki, kit mindenki idegennek tartá. Leszálltakor azonnal szólni kívánt a' királynével, kinek, mint mondá, olly fontos irományokat hozta Németországból, hogy azokat, csupán személyesen szabad kézhez nyujtania. A' királyné, kinél éppen látogatáson vala Kent hgnő, Melbourne, 's más főurak, vonakodék személyesen elfogadni az idegent és udvarmesterét bizá meg az iratok átvételére; az idegen mindazáltal makacsul megmaradt korábbi kívánata mellett, 's midőn Grey ezredes, a' királyné szolgálattevő udvarnok, ismétlette neki az udvarmester által küldött határozatot, szilárd hangon állítá, miszerint megesküvék, hogy csupán személyesen a' királynének adandja ez iratokat, vagy pedig annak, ki irott meghatalmazást mutathat elő a' királynétől. Több sikertelen négatás után végre elfogatá Russell rendőrügyelő a' makacs idegent és őrházba viteté. Az utas azonnal legnagyobb kényelemmel foglalt ott helyet a' kandalló mellett, 's levelesomót vont ki zsebéből, melly a' királyné nevével és idegen posta-jegygyel volt ellátva; ezt igazlásaul sorban mutogatá a' rendőröknek. Ezután tentát 's tollat kért és levelet irt Melbourne lordnak, 's rövid idő mulva megérkezék ezutóbbinak titoknok meg hatalmazással az iratok átvételére. De az idegennek még ez sem volt elég. A' rendőrügyelő tehát a' palotába ment újabb utasításokért, midőn pedig visszaérkezék onnan 's az idegen folytató makacsságát, tehát erőszakkal véteté el tőle az irományokat. Az utas hatalmas öklökkel őtalmazá magát 's a' külekedés közepett fölforgaták az asztalt, mellyből congravi gyujtószerék is hullottak le. Ezek pattogása még nevetésesebbíté a' különben is furcsa jelenést. Az elvett esomón német postajegy volt látható. Ez alatt 8 óralón, és az idegen ételt kívánt, 's igen jó étvágygyal falatozott, az éj nagyobb részét pedig irással tölté. Reggel felé fölfedezék, hogy az utas nem idegen, hanem angol postatiszt, 's neve Saunders.“ Dec. 10-ikén reggel Londonba szállíták Saundert, 's az egész kalandos esetet utóbb így fejté meg a' Globe: „Midőn 9-ikén a' kormányt illető levelek más kézhez szolgáltaták, még egy a' királynéhoz címzett iratot leltek a' postán. A' postaigazgató azonnal kimondá segédinek, hogy ez iratot tulajdon költségiken tartoznak Windsorba szállítani. Saunders magára vállalá e' dolgot és a' főnebbi módon Windsorba utazék. A' postaigazgató azonnal fölfiggeszté őt hivatalától, mihelyt e' balga tetterül értesült, 's jelentést tón a' kormánynak. E' kaland hőse mintegy 30 éves, és mindenkor rendkívüli önféjűség által tündeté ki magát. Alkalmasint személyes kihallgatást reménye nyerhetni a' szeretetre méltó fiatal királynétől, 's azért követé el e' botor tettet.“

(Parlamentfölosztási hírek. Elegy.) London, dec. 10-ikén: Folyvást nagyobb biztossággal állítgatják, miszerint a' parlament rövid idő mulva fel fog oszlatni, sőt némellyek azt hiszik egyenesen, hogy a' mostani parlament össze sem fog többé ülni. Az Atlas nem gondolja ugyan lehetlennek ez állítás valósulását, de nem hiheti, hogy most illyesmiről gondolkozzék a' kormány; annyit mindazáltal semmi esetre nem tagadhatni, miszerint az egész országban azon lázas állapot kezd mutatkozni, melly rendszeren meg szokta előzni az általános választásokat. A' radical Spectator így elmékedik e' tárgyról: „Ügyeink ingadozó mostani állapotja mellett veszélyben forog az ország. Korunk erőteljes kormányt kíván, 's ki tagadhatná az olly kormány rendkívüli gyöngeségét, melly a' 658 tagu alsóházban legfőlebb csak 2—10 szózatnyi többségről képes rendelkezni. Mikép lehetne az illy kormány hatással a' köznépre? A' whigministerség megbukását mindenki ajtó előtt hiszi már lenni. Mivel azonban utódai nem bizhatnak a' mostani parlamentben, tehát igen természetes, hogy a' választók parlamentfölosztást jöslanak, mert általános új választás útján csakugyan többséget szerezhetend magának az új ministerség. — Az irlandiak, mint látszik, annyira megszokták a' tulzást, hogy a' mértékletesség ügyében sem bírják mérsékkel viselni magokat. Mathew corki domokos rendi szerzetes dec. 2-ikára ünnepélyes gyűlést hirdete, mellyen józanságot fogadjanak azok, kik az általa alapítandó józansági egyesületbe szándékoznak lépni. Már két nappal a' kitézőtt idő előtt minden oldalról ezrenként tódult a' falusi nép, még 100 angol mérföldnyi távulból is Limerickbe. Minden gőzös legalább ezer embert hozott a' nevezett városba. Vasárnap iszonyu tolongás volt azon kápolna körül, mellyben szónoklandó vala Mathew barát. Hiában törekvék helyet csinálni a' rendőrség, a' buzgó józanfiak e' kiáltozással: „Verjétek agyon a' kopókat!“ mindent halomra döntöztek, mit akadályul gördítettek elejökbe, 's visszatarthatlanul rohantak a' szentegyházba. Másnap Mathew lakása körül még iszonyubb volt a' tolongás 's a' rendőrök, kik helyet akartak csinálni, kődobásokkal riasztá el a' nép, és olly erőszakkal rohant a' házra, hogy az előtte levő karfákat összezuzá, 's egymáson gázolva nyomult az udvarba. E' rendkívüli buzgalom egy asszonynak életébe került, egy pedig lábát törte és számosan megsebesültek. A' tolongás olly nagy volt, hogy e' helyen teljességgel nem fogadhatá el hivatott Mathew a' józansági esküt, házából tehát a' megyeházba kísérteté magát vasas lovagoktól, hol tagabb térre vélt találhatni. Ezek követék lépteit, 's ismét ujszerencsétlenség történt, mert a' megyeházához hidon kelle átmenni, és a' tolongó tömeg összezuzá a' karfákat, minek következtiben sokan a' folyamba hullottak, sokan pedig olly veszélyesen sérültek meg, hogy most kórházban gyakorolják a' józanság első elemeit. Szóval, a' zavar leirhatlan pályinkával, mintegy ünnepélyesen akarván elbucsuzni e' kedvencz italtól. Legalább 40 ezer ember volt e' napon a' városban, mi rögtön igen tetemesül megrágitá az élelmiszereket. Ha vala hol, bizonyosan Irlandban üdvös következményi leendnek e' roppant józansági egyesületnek. —

A' capuai hg alkalmasint rövid idő mulva kibékülend királyi bátyjával és Nápolyba fogja vinni szép nejét. Szállását már felmondá Londonban. — Ludlaw gr. 700 ezer font sterlinget ajándékozott egyik rokonának, mondván, hogy czélszerűbbnek tartja ezt, mint naponként oly embert látni maga körül, ki végintézete miatt halálát ohajtja. —

(A' monmouthi eskütszék megnyitva. Új torzkép a' ministerség ellen. Udvari hírek.) London dec. 13-dikán: „Dec. 10-ikén csakugyan megnyitá ülést a' monmouthi eskütszék a' chartista foglyokat elítélendő. A' megnyitási ünnepélyes szertartás semmi népesoportozást nem okozta. 's általában oly esőndes volt a' város, mint bármely más napon. E' hanyagságot jobbadán csak azon körülménynek tulajdoníthatni, miszerint közönségesen hiszik, hogy a' foglyok közül egy sem fog halálra ítéltetni, vagy legalább kivégeztetni bizonyosan nem, mert a' királyné nem fogja embervérrel undokítani közelgő menyeközjét, sőt hiszik, hogy az egész szertartás csupán forma kedvéért történik. 's általános közbecsület minden elítélést szükségtelenítend. Dec. 11-ken jelentek meg a' vádlottak az eskütszék sorompok előtt, és meghallgatók Granville l. beszédét, mellyben tudatá velök, hogy a' vádló-escütszék hazaárulás vétségét sújtá ellenök. A' foglyok jobbadán mosolygva állottak az eskütszék előtt, 's a' vádló-el-főolvasás után azonnal dec. 31-ikére halasztá el ülést az eskütszék. — A' kimeríthetlen B. H. ismét egy új torzképpel lépett föl, mellyet a' legsikerültebbek közzé (?) számít a' Times. Az angoloknál ugyanis „Pope Joan“ nevezetű kártyajáték van divatban, 's ezt e' lapon igen fashionable társaságban játszák. Az előszinközepén egy igen érdekes koronás fiatal hölgy ül, gömbölyű asztal mellett két férfi közt, kiknek egyike igen fiatal, míg a' másik szeretne ugyan fiatalnak látszani, holott pedig csak vénasszonyok nyarához hasonlít. A' jobb oldalán ülő, német arczéli fiatal gentlemanre kifejezésteljes tekintetet vet a' királyné, míg a' baloldali öregded ur, ki mostani ministerelnökünkhez rendkívül hasonlít, a' hölgykártyába néz és így szól: „Szerencsét kívánok fölségednek: Önnél a' házassági kártya“ egy a' királyné jobb oldalán ülő másik férfi bizonyos ns marquishez hasonlít, ki egyik helyről másikra csuszott, és sehol nem tudá magát honosulva találni: ez Normanby. Rögös arczán öntetsző mosoly ül és ajaki eselteljes arczkifejezéssel e' szótak suttogják: „Én az ármányi kártyával fogok nyerni.“ Vele átellenben igen vaskos és erős gyalulatlan gentleman ül, legfurfangosb kifejezés lappang sanda tekintetében, a' társaság méltóságához épen nem illő kabátban. Hasonlatossága oly szembeszökő, hogy bizonyosan gyermekei is e' fölkiáltásra fakadnának: „Ez O'Connell Dani!“ Kifejezés-dús orrát a' tromfal illeti, és hanyagul hintázván magát székén, diadalmasan mosolyg és így szól: „Ezek annyira elbizzák magokat ármányokban és házasságukban 's nem veszék észre a' jámborok, hogy kezembem az egész játék sorsa.“ Balról elfordított arczczal ül valaki mellette, háta sajátzerü tartásából világosan kitünik, hogy nem legjobban érzí magát. Szavai ezek: „Játszott é valaki oly szerencsétlenül, mint én?, Feje hátulsó részéből Fortescue lordra ismérhetni, 's a' ns lord bizonyosan sokszor kényszerült már e' sobajra. Fenékszinben két férfi áll, kik nem csekély érdekkel tekintgetnek a' játszókra. Az egyik, ki rendkívül hasonlít Wellington hghhez, így szól a' másikhoz: „Meddig fog még e' játék tartani? Nekem nincs kedvem még sokáig várakozni.“ A' másik, kit bizonyosan mindenki Peel Róbertnek fog tartani, ezt válaszolja e' kérdésre: „Mint látszik, még nem igen van kedvök fölkelésre: intést kell nekik adnunk, hogy menjenek.“ — A' királyné nem csekély zavarban volt, midőn valamikép tudatnia kellett A l b e r t hggel, hogy megnyeré Angliasszonya szívét. Egyik tánczvizigalmon mindazáltal alkalom nyílt neki szándékát elég gyöngéden tudathatni a' fiatal hggel. Viktória ugyanis átnyújtá neki virágbokréját, melly intést Albert tökéletesen megérté: egyenruhájá mindazáltal nyakig szorosan össze volt gombolva, 's így természetesen a' virágokat nemtehető legméltóbb helyre. De a' fiatal szerelmesek gyorsan föltalálják magokat: Albert késsel fölhasítá egyenruháját épen szíve fölött és oda rejté a' virágokat. A' királyné azonban még komolyabb intést vélt szükségesnek. A' hg forró haláját nyilvánítá azon megtisztelő elfogadtatásért, mellyben őt az angolok részesíték, mire következő kérdést intéze hozzá Viktória: „Nincs fönségednek kedve nálunk maradni, ha már annyira megszereté ez országot? — Ki ne képzelné a' fiatal hg örömteljes választát? — Az özvegy királyné látogatáson volt a' fiatal fejdelemnőnél: társalgását igen nyíjasnak mondják. — Limchouseban 600 lóerejű gőzöst építettek. — Napoleon Lajos hg még folyvást Londonban tartózkodik. — Saunders postatiszt minapi kalandja miatt csak feddést kapott, 's hivatalát nem veszté el. — Hírlik, hogy Peel, mindjárt parlamentnyitás után komolyan szándékozik megtámadni a' ministerséget.“ —

Franciaország.

(Összeesküvés hírek. Jóslatok jövő évre.) Paris, dec. 11-dikén: „Tegnapelőtt legellenkezőbb hírek keringének a' fővárosban. Némelyek szerint Bordeaux hg Rómát titkon elhagyá és Marseilleben francia földre lépett, mások ellenben állíták, hogy Napoleon Lajos hg Parisba érkezék és a' rendőrség hatalmába került; végre pedig voltak, kik mondák, hogy Márton-kapu előtt fegyverre kelt a' nép a' katonaság ellen. Mi egészen ellenkezőleg hitelesen állítjuk, miszerint a' nevezett kapu előtt oly esőndesség volt, hogy még csoportozat sem vala látható. Továbbá római levél fekszik előttünk, melly szerint nov. 25-ken még ottan tartózkodék Bordeaux hg, 's azért tehát ne is higye senki, hogy ő mint kalandor szándékozik elhagyni a' pápai birodalmat, és Berry hgnő boldogtalan pályájára készül lépni. Mi Napoleon Lajos hg Parisba érkezését 's elfogatását illeti, azt is csak a' többi mendemondához kell toldani, mert a' franciaországi főrendőr-ügyelő nyugottan ült színházi páholyában, és még éji 11 órakor sem tudá e' meséket, sőt nyíltan kimondá, hogy mind ez

puszta koholmány.“ — A' Times [dec. 7-kerül közzetkező levelet közöl Parisból: „A' közelgő 1840-ik év rendkívüli sőt főfontosságú történetek tanuja leend Franciaországban, melly új zendülésen fog keresztül menni. Vagy a' mostani kormány fog megbukni és az uralkodó család változni, vagy pedig az alkotmány oly lényeges változtatá okon jutand keresztül, hogy, valamint sir John Cutler harisnyája, fejelés után is annak fog tartatni, ámbár egyetlen fonalkája sem lesz már meg a' régi harisnyafejnek. Franciaországban igen nagyszerű és messze terjedő összeesküvés létezik. Az összeesküttek nagyobb része republicanusokból áll, ezeket pedig számrá nézve a' bonapartisták követik. A' 3-ik pártot, melly jobbadán csak munkálkodási ösztönt ad az előbbieknak, az úgy nevezett jogszerűség emberei képezik. Ez összeesküvésnek annyira felelmes tagjai oly számosak, terveik oly messzeterjedők, és eszközeik oly igen borzasztók, egyszersmind annyira hathatósak, hogy a' kormány igen jól érzi, miszerint életre halálra kellend küzdenie. Vagy az elégtelenséget kell legyőzni 's megkötözni, vagy pedig a' kormány lemondani kénytelen. A' kormány ezer irományt foglalt el, melly mind megannyi bizonyítvány arra, hogy az összeesküttek folytonos összeköttetésben állnak az orleansi család leghatalmasb külföldi ellenségével. Crouy-Chanel marq. alkában 4 ezer illy levelet kobza el a' rendőrség, 's ezek között 22 találtatik Napoleon Lajos hgtől. Ezeket előmutatá Zangiacomi nyomozó bíró az elfogott Durandnak. Minden pillanat kétségtelegebbül tanúsítja e' nagy összeesküvés létezését 's általányosan hiszik, hogy talán még decemberben történik olynemű merény, minőnek az orleansi család trónra-jutását köszönheti. Csoda é tehát, hogy a' kormány nyugtalanodni kezd, 's hogy Teste tegnap e' szótak meré mondani a' királynak: „Fölség, ez mind azon kegyessége következménye!“ Durand, a' Capitol szerkesztője, ma ismét elfogatók, mivel új gyanu támadt ellene az összeesküvésben részesülés miatt. Durand a' törvények megsértése ellen panaszokdék, 's Delessert rendőrispánnak e' kemény szavakat írta: „Iszonyu zsarnoki törvénytelenség rejtőzék a' mérséklet alá.“ —

(A' marseillei összeesküttek elleni vádirat. Elegy.) Paris, decemb. 12-ikén: „A' marseillei republicanus összeesküttek elleni vádirat főbb részét foglalja el jelenleg a' francia lapoknak. Az összeesküvés terv mindendenben a' parisi májusi zendületéhez hasonlítá, mert Marseilleben is fegyveres fölkelést vala szándék támasztani, a' hatóságokat elfogatni és republicát kiáltani ki. Az elfogott vezérek száma hatra megy, a' főparancsnok Carpentras festő volt. A' mozgalomnak jul. 2-ikán éjjel kellett volna kiütni, és a' zendülők több korecsében valának összegyülvendők. A' hatóság e' merényről egy nappal előbb értesülvén, azonnal czélszerű katonai rendszabályokhoz nyúlt a' zendülés elfojtására. Mintegy 300 összeeskütt gyült össze egy csapszékben, de mindnyajan szétoszlásra határozák magokat, midőn látták, hogy őrszemmel kíséri lépteiket a' hatóság. Másnap reggel kezdetüket vevék az elfogatások; Carpentras lakában háromszinü szalagokat, több felszólítást 's egyéb zendítő iratokat találtak. Bizonyos Ferrari nevű vádlottnál pedig általányos fölshólitást leltek a' francia nemzethez, és intést a' nemzeti gyűléstől a' polgársághoz, mellyben gyilkosság 's rablás szigoruan tilalmaztatnak; továbbá, parancsot a' sötökhöz, hogy hitelle adjanak kenyert a' szegénységnek, mellyért a' nemzeti gyűlés vállal kezességét, végre tilalmat a' városi gazdagokra nézve, miszerint haditörvényesség elibe állíttatás veszélye alatt ne merészeljenek távozni a' városból. A' vizsgálatokat ez összeesküvés ellen az aixi kir. törvényszék fogja folytatni. — Napoleon Lajos hg lefoglalt leveleiben mind tárgyakra, mind személyekre nézve igen szabad nézetek 's ítéletek vannak kifejtve, mit talán azért tön a' hg, mivel jegyekkel írta leveleit, 's nem igen félt az értelem kikutatásától. A' titkos jegyek kulcsát hihetőleg Crouy-Chanel marquisnál találak meg, ki egyébiránt semmi nem tagadott és minden kérdésre kielégítő nyílt választ adott. A' nyomozás rövid idő mulva be leend fejezve, 's aztán köztudomásra jutand az egész tárgy, mellyről most annyi egymással homlokegyenest ellenkező hír kering, hogy nem igen juthatni nyomába a' tulajdonképi igazságnak. Beszéli, miszerint Napoleon Lajos, mihelyt megtudá levelei elkobztatását, azonnal ajánlást tön a' londoni kormánynak, hogy tüstint kész Amerikába visszavonulni, ha levelei megsemmíttetnek és a' benne megnevezett egyedek semmi felelősség alá nem jutnak. — A' Presse szerint Valée tábornagyot visszahíni szándékozik a' kormány Algírból, és Trezel tábornokot akarja megbizni a' kormányzói fontos hivatalra. A' Moniteur még nem közlé az illető kormányhatározatot. — Hire szárnyal, hogy a' Toulonbul Algírba indult két sorhajó, a' rajta levő kétezer katonával együtt áldozata lón a' tenger felbőszült hullámainak a' spanyol partvidéken; e' hír azonban alaptalannak látszik, mert a' kérdéses hajók dec. 7-ikén hagyák el a' touloni kikötőt 's e' szerint 11-ikén még nem igen érkezhetett hiteles hír a' spanyol partokról Toulonba. — A' kamrakövetek már szállongni kezdenek Parisba: de oly csekély számmal, hogy eddig még semmi jóslatot nem tehetni az uralkodandó vélemények iránt, mellyek majd csak utóbb fognak kifejlenni. —

Olaszország.

Róma, dec. 7-dikén. Nem tudhatni okát teljesen: miért tulajdonít a' francia cabinet bordeauxi hg Rómában létének oly különös fontosságot, jóllehet Franciaországban eddigelé átláthaták, hogy kényelmes állapotjában itt, politikai czélektől egészen elvonultan szándéka maradni. Ha tiszteletére az angolok vagy oroszok lakomákat nem rendelnének, alig volna észrevehető jelenléte. Egyébként, mint hallik, Lajos Fülöp megnyugtatóra több oldalról érkezett hírek szerint az ifju hg Rómában tartózkodása nem leend tartós. Ő szentsége ma délelőtt több magas vendéget fogadott el 's ezekközt Radzivil 's Clary hgeket Lüzov gr. ausztriai követ mutatá be. Nem sokára tartandó consistoriumban hír szerint a' pápa több püspököt fog kihirdetni 's ez alkalommal bíbornok süveggel néhányat megtisztelni. —